

Nr. 35-3

Vilnius, 1959 m. lapkričio mėn. 10 d.

Slaptas

SEKRETORIUI

drg. A. SNIEČKUI

LIETUVOS TSR MINISTRŲ TARYBOS PIRMININKUI

drg. M. ŠUMAIŠKUI

11 886
11 1959

-14
D
Stebint mūsų vedamą antireliginę propagandą greta teigiamų šios propagandos priemonių tenka pastebėti visą eilę neigiamų reiškinių, kuriuos, mano supratimu, reikėtų pašalinti, nes priešingu atveju jie gali padaryti gilią žalą mūsų antireliginei propagandai. Skaitau, jog neteisingai elgiasi tie rajonų vadovai, kurie siekdami priversti kalėdoti kunigus tik pas tuos piliečius, kurie juos kviečia, reikalauja iš kunigų, kad šie kalėdotų tik pas tuos piliečius, kurie pateikia jiems raštiškus kvietimus. Šį pakvietimą kunigas privalės patiekti valdžios organams, kuomet pastarieji jį tikrins ar jis kalėdoja tik ten kur jis raštiškai yra kviečiamas.

Atrodo, kad tokie raštiški kvietimai priešišku elementų bus išaiškinti kaip mūsų pastangos nustatyti kas tiki ar netiki, o po to persekioti tikinčiuosius.

Plungė
Telšių vyskupas Maželis š.m. spalio 29 d. rašte man rašo, kad Plungės rajono vykdomasis komitetas uždraudęs Kulių klebonui kalėdoti, motyvuojant tuo, kad kalėdojimas yra elgetavimas, o elgetavimas – uždraustas įstatymais. Toliau Maželis nurodo, kad kitų Plungės rajono parapijų kunigams esą uždrausta be raštiškų pakvietimų kalėdoti. Dėl Maželio skundo kalbėjau^{su} Plungės rajono vykdom. komiteto pirmininku drg. Dovydaičiu, kuris stengdamasis sušvelninti padėtį iš esmės pripažino, jog buvo duotas kunigams panašus nurodymas.

57 2.

Atrodo, kad Plungės rajono vadovai turėdami omenyje pereinamųjų metų įvykius Plungėje, turėtų būti apdairesni kovoje su religiniu fanatizmu, vengti administravimo kovoje su religininkais.

Tenka apstebėti, jog panašiu būdu kalėdojimo klausimą mėgino spręsti Varniuose, Biržuose ir kituose rajonuose. Tačiau į gautus signalus aš reagavau, patardamas susilaikyti nuo tokių priemonių.

Paskutiniu metu mūsų respublikinė ir rajoninė spauda sustiprino antireliginę propagandą, kuri turi teigiamą poveikį, tačiau reikia pasakyti, jog greta visos eilės rimtų straipsnių bei feljetonų tilpusių apie kunigus pasitaikė keletą nevykusių. Vienu iš tokių nevykusių feljetonų, mano supratimu, reikia skaityti tilpusį š.m. rugsėjo 2 d. "Tiesoje" feljetoną "Nevok", apie kunigą Tumosą. Šiuo atveju kun. Tumosa asmeniškai priešai panaudojo korespondentą, o per jį laikraščio skiltis savo asmenišku sąskaitu suvedimui. Yra žinoma, kad tie patys žmonės, kuriais rėmėsi korespondentas, rašydamas savo feljetoną, rašinėja skundus į Kauno kuriją įrodinėdami jog Tumosa yra bolševikas, todėl jam ne vieta būti Seirijų klebonu. Gi, "Tiesos" korespondentui jie pavaizdavo Tumosą iš priešingų pozicijų.

Paskutiniu metu vis dažnėja atvejai, kuomet rajono vadovai reikalauja pašalinti iš jų rajono susikompromitavusį kunigą, kaip praradusį tikinčiųjų "pasitikėjimą". Man atrodo, jog ne mūsų uždavinys saugoti kunigo autoritetą, todėl mes ir neprivalome imtis žygių iškelti iš parapijos susikompromitavusį tikinčiųjų akyse kunigą. Iškeldami iš parapijos susikompromitavusį kunigą, mes tik padėsime religininkams stiprinti kunigų autoritetą. Iki šiol aš darydavau žygius iškelti iš parapijos tik tokių kunigą, kuris vysto per daug didelę religinę politinę veiklą, pažeidinėja tarybinius įstatymus, o kilnuoti tuos, kurie moraliniai arba politiniai susikompromitavę praeityje arba dabartyje, ne mano reikalas. Jeigu aš tai neteisingai suprantu, prašau pataisyti.

Kai kurie mūsų darbuotojai sprendžiant religinius klausimus parodo nepakankamą politinį subrendimą, tai rodo nors ir Truskavos koplyčių-stacijų sunaikinimo faktas. Karo metu sudegė Truskavos bažnyčia, pasiliko tik prie šventoriaus sienų prisi-

glaudusių 11 koplyčių, kurios iki šiol praktiškai tikinčiųjų nebuvo naudojamos. Šiais metais Truskavos apylinkės taryba nutarė šio šventoriaus sąskaita praplėsti kapines. Kadangi kalbamas šventorius yra sujungtas bendra tvora su kapinėmis, tai buvo galima padaryti paliekant nepalietas minėtas koplyčias. Truskavos apylinkės taryba kapinių tvarkymo reikalu sudarė iš apylinkės aktyvo komisiją į kurią įtraukė ir Truskavos kleboną Drumžlį. Komisijos narių teigimu svarstant kapinių tvarkymo reikalą klebonas pasiūlęs nugriauti koplyčias. Vykdamas šį jo patarimą Truskavos apylinkės tarybos pirmininkas drg. Kairys š.m. rugpiūčio 4 d. davė nurodymą buldozerininkui nugriauti minėtas koplyčias, ką pastarasis ir padarė. Dėl koplyčių nugriovimo Truskavos klebonas parašė man skundą, kuriame jis žinoma neigė, kad jis būtų davęs komisijai tokį provokacinį patarimą. Dabar sunku nustatyti ar davė klebonas šį provokacinį patarimą, tačiau blogiausia yra tai, kad Ramygalos LKP rajono komiteto sekretorius drg. Mėlynis nepadarė iš šio fakto reikiamų politinių išvadų. Visą kaltę jis mėgina suversti klebonui, nes jo patarimu esą nugriautos koplyčios. Kitų draugų atžvilgiu, kurie paklausė provokacinio klebono patarimo nugriaudami koplyčias nesant tam jokio praktiško reikalo, nepadarė jokių išvadų. Reikia pasakyti, kad nugriovus koplyčias, Truskavos kapinės, atrodo, kai po pogromo, tačiau rajono vadovai nesiėmė jokių priemonių sutvarkyti sugriautų koplyčių liekanas, pašalinti šių neapgalvotų veiksmų pėdsakus, kad priešiški elementai neturėtų galimumo tai užfiksuoti fotoobjektyvan ir panaudoti prieš mus priešišškai propagandai.

Paliestais klausimais prašau duoti atitinkamus nurodymus.

Priedas: 1 lapas.

RELIGINIŲ KULTŲ REIKALŲ TARYBOS ĮGALIOJIMAS
PRIE LIETUVOS TSR MINISTRŲ TARYBOS

[Signature]
(RUGIENIS)